

20 СЕКУНД, ЯКІЯ УСЁ ПЕРАВЯРНУЛІ З НОГ
НА ГАЛАВУ

У жыцці, напэўна, кожна чалавека ёсць моманты, успамінаючы якія, цяжка ўстрымацца, каб не абхапіць галаву рукамі, адганяючы здані ў падсвядомасці. І наўрад ці ў каго з'яўляецца жаданне зноў ануляваць у такое мінулае. І ўсё ж цяжка пазбавіцца ад хвалі роспачы, калі бда неведла цябе не год і не дзесяці таму, а літаральна ўчора.

Для жыхароў вёскі Ардашы Сморгонскага раёна самым страшным, «судымым» днём стала 6 верасня гэтага года. Калі па цэнтры калгаса «Расія» абсалютна некажана прайшоў лямпавак (для гэтых месцаў сілы смерч, за лічаныя секунды зраўняў з зямлёй усё, што трапілася на яго шляху. Так, гэта былі нейкія секунды, а бяда прыйшла і адпаведна не адзін год.

З такога часу, як стыхія прагулялася па Ардашчах і бліжэйшых вёсках, Чатырках і Арлянтах, мінула амаль тры тыдні, але і да сённяшняга дня гэтыя населеныя пункты (асябіла эпіцэнтр Ардашы) нагадваюць тэатр баявых дзеянняў з вынікамі існавання бомбавых атак. У агульнай складанасці ў той ці іншай ступені пацярпелі 74 сям'і, страцілішы ці дом, ці надвор'е, пашкоджаны, а то і ўсё адразу. На шчасце, абшліся без чалавечых ахвяр, і ўжо гэта нейкі цуд. Прынамсі, па сур'ёзнасці і ступені знішчэння разбурэння проста даўно даешся, як удалося пазбегнуць лятальных зыходаў. І тым не менш, без рознай цяжкасці траўматызму не абшліся. Асабліва шмат калектываў было атрымана ў час абвалаў: пашкоджаны рукі, ногі, шмат парэзаў. На шчасце, выжылі, не пацярпелі і жывёлы, якія ў гэты час знаходзіліся на пасе, у баку ад разбуранай стай.

Як бачыць у нас звычайна, нішто нікога падобнага не чакае. Сіноптыкі сцільва маўчалі (хоць пасля такога надзвычайна гарачага лета ад прыроды можна было чакаць усялякіх сюрпрызаў), а радавыя грамадзяне напярэдні даверліва слухалі прэгнозы гідрометэраў на наступны дзень.

Відавочна расказваюць, што смерч з'явіўся зняпачку. У час навалыніцы літаральна «сустыкнуліся» даве цяжкія чорныя хмары, і адразу ж ад іх аддзяліўся цёмны паветраны шар, які потым і перамясціўся па цэнтральнай частцы вёскі. Саму з'яву наўрад ці можна назваць ураганам, бо тут не было ніякіх парываў ветру, хуткае якога пры ўрагане пераходзіла на павільчаванне, то змянялася. Назіраўся эффект ураганнай хвалі, якая ўсё падціскала змятала на сваім шляху. Вынікі смерчу маглі б быць значна цяжэйшымі, каб не абмежаванасць паветранай вароркі ў ёй аснове. Маркучы па пацукіну таму «смерч», смерч ішоў даволі вузкай паласой у 50—70 метраў. Нават у Ардашчах пабудовы, якія заставаліся налева ад «генеральнай лініі» смерчу, амаль не пацярпелі. У цэнтры ж карціны жудаснага знішчэння шыклі паваленыя двухпавярховыя, перавернутыя ступы, тэхніка. Увесь вечар у паветры кружыла саломіа з раскіданых калгасных сціраў. Нават цяжка ўявіць, што такое магло зрабіцца за нейкія два дзесяцікі секунд.

З часам шокавы стан страху нібы адступала, але на змену яму прыходзілі новыя, выкліканы ўсёдаждальным свайго бядагнага становішча. Сяліне пастаўлены перад жорсткім фактам: як жыць далей? Многім прыходзіла пачынаць літаральна з нуля. І такіх, у каго дом — руіна, а ўвесь хатні скраб — куча пылу, не адліч. І не два. Нейкая грашовая кампенсацыя пакуль што лягла ад адной інстанцыі да другой, як той смерч. Урэшце ён «навісаў» на калгас, які і так ледзве дыхае ад перажытага.

Спецыяльна створанай камісіяй падлічаны папярэдні ўрон: ён склаў 25 мільянаў рублёў. Але гэта толькі знешняе разбурэнне—будуны бок. Пакуль што маўчаць (у «міры» час вельмі актыўна) страхавыя кампаніі, якім, напэўна, таксама даў хваля ад будучых выплатаў. Трэба думаць, што гэта ліба будзе не менш унушальнай, чым вышэй прыведзена.

А людзі тым часам туліцца хто ў суседзях (ікім пашанавала крыху больш у тым сэнсе, што зруйнаваць не ўвесь дом, а толькі палавіну), хто ў «чарговым» кутку фермы, спецыяльна пераабсталяваным пад гэтыя мэты. Дзеці справядлі-

ваці трэба сказаць, што ніхто не прыняў прагучу смерчу за камені свету. Людзі адразу ўзяліся за сякеры, рыдлёўкі і пачалі аднаўляць свае далёка, як паказала практыка, не надзейныя крэпасці.

Амаль за кожным былым домам замацавана брыгада будаўнікоў. Але калі будзеся здымаўца толькі на іх, то спытаеся перамацаваць усё ў тым жа «чарговым» кутку на ферме — справядліва разважаюць выжыўшы і больш спадзяюцца на ўласныя сілы. Праўда, нямаў у вёсцы і старых, якім такі клопат вельмі даражы.

А ўвогуле сілы ў Ардашчах спынулі ў усёй раёна. Восі што раскіданы адзін за адным вынік смерчу, на месцы старшын райвыканкома, начальнік упраўлення капітальнага будаўніцтва Сморгонскага раёна Мікалай Пятровіч Банчар.

— Маштабы трагедыі — будзеся называць рэчы сваімі іменамі — патрабуюць і адпаведнай увагі. Таму на дапамогу ніхто хутка не стаў. На другі ж дзень на месца ў цэнтры разбураным парадку было завезена больш дзюж тысяч лістоў шыфэру, дзесяткі кубаметраў шлё, вялікая колькасць шлё, шчыў і г. д. Яшчэ праз дзень з прыйшлі спецыяльна сфарміраваныя будаўнічыя брыгады: 11—ад калгасаў раёна і 7—ад будаўнічых арганізацый. Акрамя таго, у разборы заваўлаў тоўдзіна заахвочаных 50 ваеннаслужачых тэрміковай службы. Вялікую долю работы бярыць на сябе самі пацярпелыя жыхары. Апрача, як я ўжо сказаў, цэнтралізавана дастаўлены матэрыялы, многія арганізацыі вырашылі падзяліцца з выжыўшымі тым, яны маглі, што маюць самі. У прыватнасці, тэрасніковыя праборкі ўчастак, раселька-мунігас і ПМК-165 выехалі на месца трагедыі са сваімі шыфэрамі і спецыяльнымі прыстасаваннямі. У «завязаванні» і суседзі. Добра арганізаваны пастайкі будаўнічаў з Ваўкавыска. Увогуле на сённяшні дзень завезена звыш 10 тысяч лістоў шыфэру, але і гэтай яго колькасці яўна недастаткова.

Калі ў прыватным сектары справы ідуць чарпашымі тэм-памі, але лекі ідуць, то на калгасным «агародзе» работы — непачаткі край. І падняць на ногі менавіта калгасную гаспадарку будзе непараўнальна на цяжэй. Разбураны жытцёвыя артысты, хоць і не лепшым чынам, а ўсё ж адладжанае шматгадовае намяганнямі калгаснага механізама ператварыліся ў металалом трактары, камбайны, у кучы пылу — сямейныя вежы, майстрыні, абжэжаскоўшчы, аўтазастаўкі, ЛЭП, налоўта анімеля суважы. Дарчы, усё толькі што пералічанае, паводле слоў Мікалая Пятровіча Банчара, ніяк не ахопіў тымі 25 мільянаў рублёў страт. Нават пры дастаткова пасрдным веданні арыфметыкі няцяжка ўявіць лібу, якая, відаць, хутка ўсплыне як канчаткова аформілены вынік.

А тым часам калгаснае праўленне ў роспачі і разбурэнасці. Хто кампенсуе ўрон гаспадарцы? Відаць, нямногага зараз знайдзецца менавіта. Не выключана, што пасля дабрачынных жэстаў, выстаўляю рахунак і будунычыя арганізацыі. А як яны казалі ў райвыканкоме, нават там ніхто не ведае, па якіх цэнах (відавочна, зноў-такі «новых») атрымаць будаўнічыя. А яшчэ—траспартныя расходы, работа ў экстрэмальных умовах і г. д. Так, ёсць ад чаго недаспаць калгаснаму нахальству.

А тым часам, калі дражніваюць ад стомленасці рукі і ногі, людзі разыходзяцца па блізкіх вёсках, у пошуках свайго згубленага скарбу. У некага «зліплі» тэлевізар, у катосці — шафі з усім дабрам. Нехта не траціць ідэі знайсці свае дрывы. А чаму тут здыліцца? Калі, як запалі, ляжыць па вёсцы ў тры ахваты талолі і тое, што раней называлася страхой, то проста недарэчна, каб за імі ксяськом не паяннулі паліцы з посудам і кніжамі.

Дарчы, «нараджаюцца» ў Ардашчах, смерч пайшоў гуляць да суседзяў — у Ашмянскі і Валожынскі раёны, праўда, па дарозе сілы крыху разубілі. І ўсё-такі, усё яно наведзанае былі пазначаны аднолькава — знесенымі страхамі. А тым часам жыццё не стаіць на месцы. І людзі разумеюць, што вецца пацярпелым не будзеся. Аля вода — работа да сёмага поту. Пажадаем жа ім хутэйшай навісавасці.

На адымку: васьм такіх, звысім нерэспектабельным выгляд маюць сёння вуліцы вёскі Ардашы.

Ігар КАРНЕЙ.
Фота Міхэля РАЗУМНІКА.

ПАЛІТЫЧНАЯ СІТУАЦЫЯ НА БЕЛАРУСІ І ПЕРСПЕКТЫВЫ ЯЕ РАЗВІЦЦА

ПУНКТ
ПОГЛЯДУ

Адраджэнне нашай суверэнай дзяржавы на палітычнай карце свету стала магчымым пасля краху камуністычнай сістэмы, з'яўлення заканамерным вынікам барацьбы за свабоду і незалежнасць, што прывяло да распаду Саветаў Саюза. Свет ужо паспеў абыцца пра нашэ існаванне, тым больш, што змянілася гістарычная назва нашай тысячгадовай дзяржавы. Але мы жывём і адраджаем сваё нацыянальнае гістарычнае быццё (...).

(...) У жніўні 1991 года была разбурана ўлада КПСС. Беларусь замацавала сваю незалежнасць у Канстытуцыйнай дзяржаве. Здавалася б, перад Рэспублікай адчыніліся небывалыя перспектывы, якія Беларускі Народны Фронт сфармуляваў як вяртанне нашай народна ў Еўропу, у сістэму еўрапейскай цывілізацыі. Народны Фронт таксама прапанаваў парламенту вызначыць на перспектыву канстытуцыйны статус Беларусі як нейтральнай бальдэрскай дзяржавы. На наш погляд, для ўмацавання незалежнасці неабходна было зрабіць наступныя пераўтварэнні: ажыццявіць рэформу ўлады (аклікаваць саветы і пераўтварыць на муніцыпальную сістэму кіравання); ажыццявіць рэформу эканомікі на рыначнай аснове; адрадыць нацыянальную культуру і нацыянальную свядомасць; стварыць інстытуты дзяржаўнай незалежнасці (нацыянальная валюта і фінансавая-кредытная сістэма, нацыянальная армія, мытная сістэма і межы, міжнародныя сувязі на ўзроўні пасольстваў). Практычна нічога гэтага за мінулы год незалежнасці не ажыццяўлена, нягледзячы на адчайныя спробы завулчакі Апазіцыі БНФ павярнуцца на палітыку Вярхоўнага Савета. Шмат якіх задач (напрыклад, стварэнне нацыянальнага войска) спрадфінансаваны, рэформы адкінуты.

Грунтоўныя дэмакратычныя пераўтварэнні ў сістэме ўлады на Беларусі не адбыліся. Разбурана толькі структура КПСС, ён ізаляваны кантроль над грамадствам. Палітыка наменклатуры засталася такой, як і была — адносіны да дзяржаўнай ўлады як да свай прыватнай уласнасці. Аднак паводзіны наменклатуры перамяніліся. Калі раней сіла ўлады наменклатуры бюракратыі выяўлялася ў існаванні асаблівай партыйнай арганізацыі таталітарызма, гэтым, ціпер са страт партыйнай структуры і партыйнага кантролю, ўлада наменклатуры пачала губляць універсальны характар. Адміністрацыя не дасягае мэты. У гэтых умовах наменклатура камуністычная бюракратыя ўваўла грунт свай ўлады ў ўласнасці, у манополі на вытворчасць і цылым на эканоміку. На Беларусі зараз адбываецца перамеркаванне дзяржаўнай уласнасці ў прыватную ўласнасць бюракратычнай наменклатуры. Альбо, кажучы вышэйшымі мовамі, адбываецца раскіданне бюракратычнай дзяржаўнай уласнасці незалежнымі і харпаратывымі (на аснове антыдзяржаўнага закона) метадамі. Менавіта таму і не ажыццяўляюцца рыначныя рэформы эканомікі, павольна з'яўляюцца дэмакратычныя законы, сабодуцца ўжо прынятыя дэмакратычныя палажэнні. Стварэння ўмовы і прымаюцца адпаведныя заканадаўчыя акты, спрыяльныя для наменклатуры перамеркавання дзяржаўнай уласнасці, трапіла названай у грамадстве «прыхатызаванай».

«Прыхатызаваная» выклікае рэзка негатывную азімку ў народзе, бо людзі разумеюць, што

менклатура — камуністычнага кіраўніцтва Беларусі асянай канцэпцыі развіцця незалежнай дзяржавы, правільнаснасцю ці неэраўнасцю дзяржаўнага мыслення. Палітыка, накіраваная на прыватнае ўзбагачэнне наменклатуры бюракратыі пры дапамозе ўлады, на карпаратызм падасі і прыватнае прысваенне дзяржаўнай уласнасці, на задушэнне адраджэння нацыянальнай свядомасці і нацыянальнай культуры, супярэчы імкненню народа і нацыянальнаму інтарэсам Беларусі.

Выхадом з такога становішча, якое не можа працягнуцца доўга, могуць стаць нечарговыя, дэмакратычныя выбары новага парламента Беларусі.

Аднак прайшоў ужо больш чым чатыры месяцы з моманту прыняцця раішэння аб правядзенні рэфэрэндуму, а Вярхоўны Савет так і не сабраўся. У красівіку, спіжыні разгляд

міі, што перайшла пад юрысдыкцыю Беларусі. З войска, якое фармальна лічыцца беларускім, металічна і мэтанакіравана звальняюць афіцэраў беларускай нацыянальнай, санкцыянуецца праследванне афіцэраў-беларусаў за патрыятызм, за любоў да Бацькаўшчыны, за размову па-беларуску. Саветская ваенна-партыйная машына свядома забараняла афіцэрам-беларусам служыць на Беларусі. Прадстаўнікоў іншых нацыянальнасцяў (асабліва рускіх) наадварот прысылаў на Беларусь. У выніку амаль 40 тысяч афіцэраў-беларусаў апынуліся ў Расійскай Федэрацыі і іншых дзяржавах і толькі 5 тысяч заў на Беларусі (г. зн. менш 18 працэнтаў). Іх якраз і хочучы выгнаць у запас. Афіцэры, што засталіся за мяжой Беларусі, ніяк не могуць вярнуцца на Бацькаўшчыну ў беларускае войска. Ім ствараюць усялякія

гэтым Беларусь не атрымлівае ні капейкі за арэнду тэрыторыі, палігонаў, авіядромаў і г. д. Увесь рух ваіскавога расійскага транспарту будзе адбывацца на бясплатнай аснове пры поўнай аслутнасці кантролю за перамяшчэннем расійскіх войскаў з боку беларускай дзяржавы; сацыяльна-бытавое забеспячэнне расійскіх ваеннаслужачых бярэ на сябе беларускі бок. Фінансаванне свайго войска на Беларусі будзе, я думаю, ажыццяўляць Расія і, я думаю ж, пустымі інфляцыйнымі рублямі, а напавуць гэтыя пустыя рублі таварам (па сутнасці, паперу) вымушана Рэспубліка Беларусь. Расія будзе ажыццяўляць поўны кантроль над абароннай вытворчасцю Беларусі. Самае здвоўнае ў гэтых аргументах паданне тое, што прамадленне Беларусі будучы рэжымавыя службы ў армію чужой дзяржавы і прымаць прысягу на Беларусі. (Згодна Закона аб грамадзянстве такія ваеннаслужачыя аўтаматычна пазбавляюць сабе грамадзянства Беларусі). Расійскае войска застаецца на тэрыторыі беларускай дзяржавы не два гады, як адзначалася ў ранейшых дакументах СНД, а сем гадоў, што абсалютна нічым не абгрунтавана, акрамя як экспансіўнымі намерамі расійскага кіраўніцтва. У гэтых пагадненнях лёгка праддзельна нацыянальнае інтарэсы Беларусі, паручэнныя дагаворы СНД і што даволі сімптаматычна — гэтыя пагадненні ўрад падпісаў без папярэдняй палітычных кансультацый з Вярхоўным Саветам.

Паўстае пытанне, чаму такія пагадненні сталі магчымымі. Галоўная прычына — зноў рэфэрэндум. У выпадку паражэння на рэфэрэндуме і на выбарах беларускае посткамуністычна наменклатура спадзяецца на ўмяшанне і падтрымку чужой дзяржавы.

Магу з поўнай упеўненасцю сказаць, што тым, хто зачынуў ужо разлічаныя сродкі суверэнасці Беларусі, пацярпеўшы пуні крах, які можа стаць канцом Расійскай імперыі. Мы — народ іналь культуры, які ўмее захоўваць мір і ціннасць чалавечую асобу.

Палажэнні маскоўскіх дакументаў ад 20 ліпеня выгадныя толькі Расіі. Нам вядома, што галоўны геапалітычны інтарэс на захадзе СНД для расійскай імперыялістычнай палітыкі ўваўла Беларусь. Расія глядзіць на нашу тэрыторыю як на калідор і дзверы ў Еўропу, як на стратэгічны плацдарм для захавання пазіцыі ў свеце, для уздзеяння на Польшчу, на Украіну, на Захад. Расія праводзіла і праводзіць імперскую палітыку, што вынікае з імперскай структуры. Не трэба ілюзіяў — ізаляцыя і палітычная шалёнасць у дзеяннях гэтай жабракай, смерцю хвораў, вачы дзяржавы, устаўляюцца на багатых землях, ствараліся стагоддзямі і не змяніліся са сённяшні дзень. Акрамя дэзінтэграцыі, у гэтай іштучнай краіны няма дэмакратычнай перспектывы. Яна абсалютна не зцікаўлена ў існаванні незалежнай беларускай дзяржавы і ніколі не будзе спрыяць нашаму суверэнітэту.

Тым часам палітыка Расіі і іншых суседніх дзяржаў паказвае, што СНД як часовае, іштучнае, пераходнае ўтварэнне ўжо вычарпала свае палітычныя магчымасці і для Беларусі цяпер няма ніякай неабходнасці звязваць сябе дагаворам з такім званай Садружнасцю Незалежных Дзяржаў. Як паказала практыка, перспектывы маюць двухбаковае дзяржаўнае пагадненні. Мы не адмаўляем, аднак, магчымасці стварэння больш натуральнага садружнас-

ці новых дзяржаў, што размешчаны паміж Балтыйскім і Чорным морамі і блізкія па сваёй гісторыі, культуры, узроўню развіцця эканомікі.

Ціпер некалькі слоў пра расстаноўку палітычных сіл на Беларусі і палітыку Народнага Фронта. На Беларусі існуе сем асноўных палітычных партый і рухаў. Гэта, перш за ўсё, Беларускі Народны Фронт, потым Аб'яднаная дэмакратычная партыя, Сацыял — дэмакратычная грамада, Хрысціянска-дэмакратычная злучэнне, Сялянская партыя, Нацыянал-дэмакратычная партыя і Партыя камуністаў Беларусі. У апошні час наменклатурай (ці пры ёй садзідзены) створана некалькі іштучных партый, без асяных партыйных праграм у разліку на магчымыя выбары, а таксама некалькі квазіпалітычных арганізацый-фантомаў без іштучнай сацыяльнай апоры ў грамадстве.

Па сваіх палітычных дзеяннях і імкненнях, па поглядах на рэформы эканомікі, на падыходах да сацыяльных пытанняў, да развіцця культуры, рэлігіі, канфесійнай дзейнасці, на ўяўленнях аб прававай дзяржаве, аб нацыі, аб грамадстве і чалавеку, ва ўсіх галоўных аспектах сваёй палітычнай дзейнасці БНФ найбольш набліжана да палітычнай практыкі і прыняў еўрапейскай хрысціянскай дэмакратыі, а таксама да народных і некаторых кансерватыўных партый. БНФ — гэта шырокі цэнтральны рух, які не карыстаецца краўнімі радыкальнымі метадамі ў палітыцы і імкнецца выкарыстаць усе дэмакратычныя спосабы праблем Беларусі. Спецыфіка палітычнага становішча на Беларусі ў тым, што тут няма правадырскіх палітычных сілаў. Таму дзяржаўная камуністычная прапаганда, змагаючыся супраць БНФ, заўсёды старалася наважэе грамадства думку пра Народны Фронт як пра крайнюю экстрэмісцкую сілу, што імкнецца перастраляць і пераўтварыць усе «знысы» камуністы, спараджаючы часам пры гэтым канячыя сітуацыі з прычыны якіх неадведнасці прапаганда і рэальнасці.

Сярэдні ўзрост у БНФ 35—40 гадоў. У руху ўдзельнічаюць дзесяткі тысяч людзей розных сацыяльных груп. Больш за ўсё інтэлігенцыі і рабочыя. Вельмі малы працэнт сялян-калгаснікаў. Сацыялагічны даследаванні незалежных служб, праведзеныя ў чэрвені 1992 года, высветлілі, што 34 працэнты насельніцтва Беларусі бачыць у БНФ палітычную сілу, здольную вывесці рэспубліку з крызісу. Калі 4 працэнты лічылі, што гэта моцны зрабіць камуністы, 4,3 працэнты спадзяюцца на прафесію, 4,2 працэнты — на сяюз аграрнікаў, 4 працэнты — на ўсе астатнія палітычныя партыі, 54,2 працэнты — не ведаюць, што адказаць на гэтае пытанне.

Такое становішча тыповае для Беларусі вост ужо некалькі гадоў. У апошні час у сувязі з падрыхтоўкай да рэфэрэндуму і актыўнай наменклатурай «прыхатызаванай» дзяржаўнай маёмасці пачыналася агульная тэндэнцыя да больш рашучай падтрымкі Народнага Фронта.

Істотна тое, што на Беларусі апазіцыю наменклатурану кіраўніцтва складаюць не реакцыяныя, не антыдэмакратычныя, як у Расіі, а дэмакратычныя сілы. Таму мы з аптызмам глядзім на нашу дзяржаўную і нацыянальную перспектыву. Будучыня БНФ і наша дэмакратычная свабода яшчэ не перадае.

Зянон ПАЗНЯК,
народны дэпутат Беларусі.

Касцёл Святога Роха: на гэты раз перамагло разуменне

Апошнім часам паміж Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусі і вернікамі касцёла Святога Тройцы, больш вядомага як касцёл Святога Роха, што на «Залатоў гора» Мінска, ідуць спрэчкі за будынак касцёла. Вернікі патрабуюць вярнуць яго для набажэнства. Абодва бакі сустраліся 23 верасня ў Вярхоўным Саеве. Камісія, якая па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны таксама зацікаўлена ў хутчэйшым вырашэнні канфлікту. Прэтэнзіі і пратэст вернікаў становяцца ўсё больш настойлівымі. Яны высвятляюць адносіны з дзяржаўнай традыцыйнымі спосабамі: пікетамі і дэманстрацыямі перад будынкам Вярхоўнага Савета і г. д. Размова ў Вярхоўным Саеве таксама пачалася з ультыматуму.

Сёння беларускамоўнай парафіі Рым — каталіцкай канфесіі пры касцёле Мікалай Сапель адразу заваўраў аб аляччавых большавікоў, якія ў свой час яны ўчынілі ў адносінах да святых храмаў, касцёлаў, цэркваў. І сёння, на яго думку, дзяржава павіна адказаць за свае дзеянні ў мінулыя часы. Касцёл павінен выконваць сваё асноўнае прызначэнне — быць святым месцам. Яно-такі. Але Міністэрства культуры і Беларэжфілармоніі, на бальшэ якой знаходзіцца гэты будынак, уклалі шмат сродкаў для таго, каб адраствіраваць яго ў 1984 г. і прыстасаваць пад камерную канцэртную залу з арганам. А за час дзеяння ў ім філармоніі толькі з 1978 па 1984 г. балансавы кошт касцёла з абсталяваннем павялічыўся з 23 тысяч і склаў 19 мільянаў 476 тысяч 607 рублёў. Выш спецыяльна спракставаны і пабудаваны чэх-славацкай фір-

май «Біро» арган — адзін з трох канцэртных арганам на Беларусі. Між іншым, менавіта гэты арган з'яўляецца базавым для падрыхтоўкі маладых арганістаў, паслутамі якіх з цягам часу будуць карыстацца касцёлы рэспублікі. Таму для Міністэрства культуры сёння перадача будынка ва ўласнасць вернікаў — бальшэе пытанне.

Дзякуючы намаганням работнікаў культуры касцёл захаваўся і працягвае функцыянаваць. Каб не ўвага людзей, якіх аразумелі каштоўнасць і гістарычная помніка, то, магчыма, і гэты святныя былі б разбураны, як многія іншыя храмы ў нашай краіне. У пісьме міністра культуры Яўгена Вайтовіча да католікаў, якое ён зачытаў на сустрэчы, гаворыцца: «Закоя «Аб культуры ў Рэспубліцы Беларусі» у артыкуле 16 часткі 4 забараняе закрываць альбо змяненне функцый устаноў культуры. У даным выпадку

ПРАВЕРЦЕ ПРАВІЛЬНАСЦЬ АФАРМЛЕННЯ АБАМЕНТА

На абамеменце павінен быць прастаўлены адбітак касавай машыны.

Пры афармленні падпіскі (пераадрасоўкі) без касавай машыны на абамеменце прастаўляецца адбітак календарнага штэмпля аддзялення сувязі. У гэтым выпадку абамеменст выдаеца падпісчыку з квітэнцыяй аб аплаце кошту падпіскі (пераадрасоўкі).

Для афармлення падпіскі на газету або часопіс, а таксама для пераадрасавання выдання бланк абамеменста здаставаецца карткай запавяняецца падпісчыкам чарнілам, разборліва, без скарачэнняў, адпаведна ўмовам, выкладзеным у каталогах. Запаўненне месечных клетак пры пераадрасаванні выдання, а таксама клеткі «ПВ-МЕСЦА» робіцца работнікамі прадпрыемстваў сувязі.

Ганна ЛАГУН.

Розгалас

СПРАВЫ

ІДУЦЬ НЕ ЛЕПШЫМ ЧЫНАМ

МІНСК. Паводле Мінскскага сельгаспрада, на 21 верасня сельгаспрада ў абласці нахавалі ўсяго 11342 тону бульбы (гэта 14 працэнтаў да плана) і 10423 тону агродніны (17,9 працэнта). Яшчэ каля 6 тысяч тону пастаўлена ў Мінск з-за межы рэспублікі. У дзень жа з-за засухі ўраджайнасць бульбы значна ніжэйшая. Калі ў мінулыя гады бралі па 300 цэнтнераў з гектара, то ў гэтым — 85—90 цэнтнераў, з якіх палову сельгаспрада паводле намеру на наступны год. Зараз у Мінсксельгаспрадзе шукаюць, дзе ішчэ можна ўзяць бульбу. Пры-

чым дзіўна, што ўлады Мінска чамусьці знізілі абавязковую яе пастаўку ў сталіцу з 90 да 60 тысяч тону. Тры тысячы з іх пастаўлены ўжо з іншых абласцей рэспублікі, прапаноўваюцца пытанне аб завозе бульбы з Польшчы. У цэлым жа па рэспубліцы работы па бульбных палках ідуць поўным ходам. Паводле даных Мінсксельгаспрада РБ, на 22 верасня было ўбрана 122,7 тысячы гектараў — крыху больш паловы ўсіх плошчаў. Накапана амаль 1 мільён 200 тысяч тону клубняў пры сярэдняй ураджайнасці 97 цэнтнераў.

3 НОВЫМ ГОДАМ, ХАВЭРЫМІ

27 верасня яўрэй свету адзначаюць прыход Новага 5753 года паводле леталічэння ад стварэння свету. Яўрэі Мінска ў гэты дзень збіраюцца на малітвы і лекцыі галоўнага равіна Беларусі ў актавай зале Інстытута «Белпраект» па праспекту Магшэрава, 23.

Сардэчна вітаюць нашых суайчыннікаў іўдэйскага веравання, жадаюць ім шчасця і радасці ў Новым годзе.

Хавэрым (іўрыт) — сябры.

ВЯЛІКАЯ КААРДЫНАЦЫЯ

Нядаўна ў Маскве адбылася нарада дэлегацый камуністычных і рабочых партый, якія занялі месца забароненых у Расіі КПСС. Удзел у сустрэцы прымаў і адзін з кіраўнікоў Партыі камуністаў Беларусі Віктар Чыжык. На нарадзе дэлегацыі каарды-

нацы дзеянняў быў сфарміраваны Палітычны кансультацыйны камітэт кіраўнікоў рабочых і камуністычных партый. Першая нарада кансультацыйнага камітэта адкрылася ўчора ў Мінску.

У САВЕЦЕ КАНТРОЛЬНАЙ ПАЛАТЫ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Савет Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусі на чарговым пасяджэнні разгледзеў вынікі праверкі правільнасці фарміравання і эфектыўнасці выкарыстання сродкаў Пенсійнага фонду Рэспублікі Беларусі.

Было адзначана, што фонд не ў поўнай меры забяспечыў збор і накіраванне даходаў для фінансавання сацыяльных выдаткаў. У першым півгоддзі гэтага года ў яго бюджэт уступіла 21 млрд. рублёў, што складае толькі 80,8 працэнта ад планаванага задання.

Бюджет фонду на 1992 год быў зацверджаны толькі ў канцы мая. Фактычна ўвесь гэты час работнікі ўсіх падраздзяленняў фонду працавалі без неабходных арыентаў, не былі мабілізаваны на выкананне планаў даходаў. Прадзямонаваны запасы чыстых плацельшчыкаў узносаў на 1 ліпеня 1992 года складалі 802,8 млн. рублёў.

Савет Кантрольнай палаты заўважыў увагу праўлення Пенсійнага фонду Рэспублікі Беларусі на недахопы ў кіраванні фінансамі фонду, на неабходнасць ачышчэння і больш эфектыўнага выкарыстання сродкаў. Прапанавана таксама ажыццявіць шэраг заходаў па ўпарадкаванні камерсыйнай дзейнасці фонду.

У сувязі са зваротам у Кантрольную палату Рэспублікі Беларусі рабочага Ляхавіцкага дарожна-будавальнага перасоўнага механізаваў калона № 29 «Брэстасельбуд» К. Пугача разгледжаны вынікі праверкі гэтай арганізацыі. Яна выявіла шматлікія зловжывы ў гаспадарчай дзейнасці пачаткова і галоўнага бухгалтара калона А. Бакуновіча і А. Яфімчыка. Савет патававаў ад кіраўніцтва «Брэстасельбуд» вызваліць А. Бакуновіча і А. Яфімчыка ад займаемых пасадаў. За нанесення страты на іх зроблены грашовыя налікі. Матэрыялы праверкі перададзены ў пракуратуру.

На пасяджэнні Савета былі разгледжаны прапановы Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусі па ўнесенні змяненняў і дапаўненняў у шэраг законапраектаў. Яны будуць унесены на разгляд Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусі.

Інфармацыйна-аналітычны аддзел Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусі — БЕЛІНФАРМ.

ІНФАРМАЦЫЯ ДЛЯ РОЗДУМУ:

АФІЦЭРЫ-БЕЛАРУСЫ

Колькасць афіцэраў-беларусаў у Беларускай арміі няўхільна расце. Калі ў сёлетнім маі яны складалі 19 працэнтаў ад агульнай колькасці, сёння — 29, дым да канца бягучага года чакаецца павелічэння іх долі да 33—34 працэнтаў. Гэта найбольш звязана з міграцыйнымі працэсамі сярод афіцэраў краін СНД і стварэннем уласнай беларускай арміі.

Падумаем пра светлую дату ў нашай гісторыі, падумаем пра ўвесь беларускі народ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Беларусі. Хоць мерапрыемства планавалася загадзя, тым не менш для высокіх гасцей, якія прыйшлі азнаёміцца з беларускім мастацтвам і з творамі Я. Ждана, які шмат пісаў на біблейскую тэматыку, не знайшлося кваліфікаванага мастацтвазнаўцы для агляду экспазіцыі. Таму дзяляцца святарам самім паблукі па залах, распытаючы пра тое, што іх цікавіла, у наведвальнікаў.

Увечары ў Свята-Духавым кафедральным саборы адбыўся малебен перад чудатворным абразом Божэ Маці, названым Мінскі. Было шмат вернікаў, якія прыйшлі ў гэты святы дзень атрымаць благаслаўненне ўладыкі Філарэта і шаноўных патрыярхаў, разам з ім нагадаць імя сваіх слаўных продкаў, чые высакароныя справы садзейнічалі ўсталяванню на гэтай зямлі хрысціянства, якое паставіла на месца прышлыя жорсткага агізізму і права моцнага прышлыя справядлівасці, міласэрнасці, спакування і любові.

Першы дзень для ўдзельнікаў свята скончыўся праглядам кінафільма пра Беларусь. А на наступны адбылася навуковая канферэнцыя, прысвечаная 1000-годдзю Полацкай епархіі і Праваслаўнай царквы на Беларусі.

Матэрыялы, прысвечаныя гэтай падзеі, а таксама дэклішам святкавання, чытаюцца ў наступных нумарах.

Таняня АНТОНАВА.

НА ЗДЫМКАХ: юбілейныя святкаванні пачаліся ў Свята-Духавым кафедральным саборы; на савецкай Беларускай царквы пазнаміліся айцец Барыс з Балгарыі і айцец Арто Леснін з Фінляндыі; госці свята ў час наведвання Нацыянальнай мастацкай галерэі.

Фота Я. ПЯСЕЦКАГА.

Якім быць Інстытуту дзяржаўнага будаўніцтва

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

мае сваё, нестандартнае бачанне праблем, які жадае працаваць з адпаведнымі людзьмі.

Інстытут патрэбны людзі, якія валодаюць замежнымі мовамі. Прычым не проста перакладчыкі, а прафесіяналы-юрысты. Ведаючы, што такіх у Беларусі вельмі мала, плануецца адкрыць для супрацоўнікаў Інстытута спецыяльныя курсы па вывучэнню розных моў, прычым за кошт сродкаў Інстытута.

Хачу адзначыць, што будзем старацца прымаць на работу людзей не старых, а пераважна маладых, дзейных, якія валодаюць высокай працаздольнасцю.

— Вы ўпэўнены, што хутка здолееце набраць 60 супрацоўнікаў, якія поўнасцю адпавядаюць пералічаным патрабаванням?

— А я і не імкнуся рабіць гэта хутка. Перакананы, што з падборам кадраў спыніцца нельга. Думаю, будзе надарна, калі ўважліва штат супрацоўнікаў па працягу двух гадоў.

У сваім пытанні вы закранулі вельмі важную праблему, якая стаіць сёння не толькі перад Інстытутам дзяржаўнага будаўніцтва і заканадаўства. Вымушаны з жалем канстатаваць ніхаватку інтэлектуальнага патэнцыялу ў Беларусі. Яна ўзнікла ў выніку сістэмы адбору кадраў, народжанай цэнтралі-

заванай структурай улады СССР, калі лепшыя спецыялісты з рэспублік запрашаліся на работу ў Маскву, і працаваць ва ўстаноўках савецкага значэння лічылася прэстыжным. Такім чынам у сталіцы былога СССР дзесяткімі гадоў канцэнтравалася інтэлектуальная эліта, у ліку якой, дарэчы, і цяпер знаходзіцца німаля нашых землякоў. Я не маю нічога супраць прыцягнення да работы ў Інстытуте вучоных з Масквы, неабавязкова нават выхадцаў з Беларусі, якія маглі б дапамагчы сваімі ідэямі станаўленню беларускай дзяржавы.

Асабліва важна ў Інстытуте дзяржаўнага будаўніцтва заключаецца ў тым, што тут не трэба будзе выконваць чужыя будзь сацыяльныя заказы, чыю-

небудзь дакладную ўстаноўку. Мы самі павінны будзе вырабляць ідэі і канкрэтныя праграмы іх ўвасоблення ў жыццё. А гэта не ўсякі зможа. Ва ўсім гэта прывічка. Шчыра кажучы, калі будзе праблема лічы адной з самых галоўных для Інстытута.

— А якія ёсць яшчэ? — На жаль, у Інстытуте няма свайго памяшкання. Галоўнае гаспадарства ўпраўленне Савета Міністраў спрабуе знайсці што-небудзь прыдатнае, але, бачна па ўсім, яму пакуль гэта не ўдаецца. Апрача таго, «завісла» пытанне з матэрыяльна-тэхнічным забеспячэннем. Якая служба і як стане гэтым забяспечваць — на сённяшні дзень невядома.

Беларусь — Балгарыя:

так шмат паралеляў

На іх само сабой акцэнтавалася гаворка, якую прывялі з журналістамі 24 верасня Стэфан Фердаў, паводле Балгарыі ў Беларусі, святар і грамадскі дзеяч Грозю Грозю, балгарскі беларусіст Венета Назарава і іншыя. Журналісты даведліся:

— што ў Балгарыі таксама ідзе актыўнае абмеркаванне новых дзяржаўных сімвалаў. Разгледзі адпаведны парламентны камітэт было прадстаўлена аж 45 варыянтаў і герба (з якіх ніводны не прыняты), а пошукі сапраўднага нацыянальнага сцяга сягнулі акно ў 7-е стагоддзе, эпоху хана Аспаруха, калі сцягам балгар служыў... коліс хвосці;

— што ўжо створана пятнаццатых сусменных балгара-беларускіх прадпрыемстваў і на працягу Дзесяці Балгарыі ў Беларусі, маркуе, будзе зарэгістравана шаснаццаць.

Мерапрыемства Дзесяці, акрамя сталіцы, пройдзю таксама ў Заслаўі, Марі-лёве, Полацку.

РАДЫЁПЕРАХВАТ

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

• Пагадворнае камісія кангрэса ЗША адбыла законпраект, які прадугледжвае прадастаўленне 460 мільянаў долараў на праграму дапамогі былым рэспублікам СССР, якія ацэньваюцца пераход да дэмакратыі і свабоднага рынку. Прадугледжаны і ўклад 3 мільярд долараў у стабілізацыйны фонд валют рэспублік былога Саюза.

• Адна дапамога Аб'яднанаму не будзе азначаваць у выпадку праграмы дапамогі Нагорна-Карабаху.

• Чарговы раўнд перагавораў па блізкасходніх праблемах паміж Ізраілем і арабскімі краінамі скончыўся ў Вашынгтоне без значнага прайску. Перагаворы зашлі ў тую адносна часу і тэмпаў вываду Ізраільскіх войскаў з Галаанскіх вышыняў. Чарговыя сустрэчы ўдзельнікаў перагавораў назначаны на 21 наступны дзень — эню ў Вашынгтоне.

• Злучаныя Штаты выдзелілі 4 мільярд долараў для садзейнічання эвакуацыі тысяч зняволеных, якіх утрымлівалі ў канцэнтрацыйных лагерах былой Югаславіі. Зняволеным ёсць у лагерах усіх варажучых бакоў.

• Радыйё перахвату

РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁПЕРАХВАТ

• Міжнародны пасрэднік Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па Югаславіі Сайрус Вонс і лорд Б'орн прыйшлі ўчора ў паўночны рэгіён Босніі і Герцагавіны, іх мсія пакуль што становіцца выніковай практычна не дае.

• Еўрапейскі банк рэканструкцыі і развіцця выдаў ліст на праграму дапамогі прымацыйнай прамісловасці Украіны звыш 2 з паловай мільярд долараў. У азначэнні праграмы будзе прынята ўдзя германскія, брытанскія і амерыканскія фірмы.

• Расійскі завод, які выпускае гарэлку «Сталічная», выступіў у абарону чысціні свай прадукцыі пасля таго, як у Чэхаславацыі была захопленая партыя недабракачэснай гарэлкі з такой жа этыкеткай. Кіраўніцтва за-

РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁПЕРАХВАТ

• Прадстаўнік польскай улад сказаў журналістам, што, нягледзячы на заканчэнне «халоднай вайны», Польшча не ліквідуе сваю ваенную прамісловасць. Яна мае намер скаанцэнтравать увагу на экспарте зброі.

• 25 тысяч дэманстрантаў прыйшлі на цэнтральныя вуліцы і плошчы Вуцештэ, Польшча, каб пратэст сваю правага нацыяналістычнага руху ў Венгрыі. Дэманстранты прыйшлі да будынка парламента з песнямі і доўгымі ў падтрымку свабоды і дэмакратыі.

• Камандуючы ваенным кантынгентам ААН у Югаславіі генерал Марчэні заявіў, што штаб войска ААН у Сараево павінен быць перавадзены ў больш бяспечнае месца.

• Радыйё перахвату

ВЫПРАБАВАННЕ НА ПРЫГОДНАСЦЬ

ТАЛАЧЫН. (Т. Махтуду). У аддзеле ўнутраных спраў райвыканкома вельмі строгі падыход да падбору кадраў. Сёння, напрыклад, звольнена 5 работнікаў міліцыі. Да ядворна-сумленнага выканання імі службовых абавязкаў аднесена тое, што яны некалькі разоў спыніліся на работу, не сачылі за сваёй выпраўкай, ігнаравалі навішныя формы. Так што ўсё гэта трэба ўлічыць тым, хто ахвочы стаць міліцыянерам. А яшчэ ўвядзены выпрабавальны тэрмін на год для кожнага вяртання правапарадку. За гэты час да навучка ўважліва прыгледзіцца, правярэць яго дзеянняў якасці і зробіць вывад — можа ён стаць міліцыянерам ці не.

Нацыянальны банк — прадпрыемствам:

«Вы гэтыя хітрыкі кінце»

Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусі часова абмежаваў выдачу крэдытаў камерсыйным банкам. Гэта выклікала, як кажуць, некарэктны паводзіны вытворцаў — кліентаў банкаў, якія любымі шляхамі спрабуюць набраць як мага больш даўгатарных крэдытаў. У выніку сума апошніх дасягнула 230 мільярд рублёў, хоць на рэальных прадпрыемствах ёсць свабодныя сродкі. Цяпер даўгатарныя крэдыты будучы выдавацца толькі пасля фінансавай экспертызы прадпрыемстваў і толькі пад праграмы, якія маюць вялікае значэнне для эканомікі рэспублікі.

НЕ АБЫШЛІ УВАГАЙ

Чорным аказався гэты панядзелак для консула Рэспублікі Польшча ў Беларусі. Уначы ў цёмным двары на Німізе была «абышчана» яго службовая аўтамашина. Мінскіх зладзеў ужо не першы раз выбіраюць аб'ектамі сваёй увагі грамадзянскіх дзяржаў. Літаральна на мінулыя тыдні падверглася «абліччаванню» кватэра другога сакратара нямечкага пасольства. Улажамушы даверы, зладзеі знеслі відавочна, магнітафон і асабісты рэч.

РІД.

ГРОШЫ ПАХНУЦЬ ГАЗАЙ

Аршанскім РАУС і аддзелам па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю ўпраўлення КДБ па Віцебскай вобласці раскрыта і спынена праціраўна дзейнасць групы ваеннаслужачых з дысплаціраванай у Аршанскім раёне частцы Аб'яднаных войскаў СНД. Капітан А. лейтэнант К., прапаршчыкі М. і іншыя вырашлі, відаць, з дзяржаўнай колт напавіць сваё фінансавыя праблемы, разліваючы са сховішчаў ча-

сці буйнай партыі газы (некалькі соенны тон). Следчым падраздзяленню УКДБ узбуджана крымінальная справа па прыкметах злачынства, прадугледжанах артыкулам 91 КК РБ. І хоць сёння працягваюцца, ужо сёння можна сказаць: адваротны ў раскрывальнай самотні тысяч рублёў сапраўды пахнуць газам.

Падраздзяленне грамадскіх сувязей КДБ Беларусі.

Выпуск «Розгалас» рыхтавалі: Ігар Карней, Аляксандр Котык, Станіслаў Сулкоўскі, Ігар Шумчэж.

Смехотерапія

Пакуль мы смяёмся з сябе, мы — жывыя і здаровыя!

І ВОСЬ НОВАЯ, ПАКУЛЬ САКРЭТНАЯ ПАСТАНОВА, ЯКАЯ УСТУПІЦЬ У ДЗЕЙННЕ 3 І СТУДЗЕНЯ 1993 ГОДА. ЧЫТАЧЫ «ЗВЯЗДЫ» ЗНАЁМЯЦА З ЯЮ ПЕРШЫМІ.

ПАСТАНОВА ВЯРХОўНАГА САВЕТА І САВЕТА МІНІСТРАў РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

«Аб бульбе»

1. Бульба з'яўляецца галоўным і азіным харчовым прадуктам на тэрыторыі Рэспублікі Беларусі. Усе астатнія харчовыя тавары і прадукты абавязкова неспарэдаўна і падлягаюць значнічому на працягу трох дзён з дня апублікавання гэтай пастановы.

2. З дня апублікавання гэтай пастановы слова «Бульба» пісва па ўсім відзе тэксту толькі з вялікай літары, незалежна ад месца ў сказе, месца і характару выказвання.

3. Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусі па нацыянальнай сімволіцы прапавяць паводзіны ў выкарыстанні слова «Бульба» ў тэкст Дзяржаўнага гімна Беларусі (не менш двух разоў у кожным куплеце і прыпева).

4. Нацыянальнаму банку Рэспублікі Беларусі пачаць паступовую замену расійскіх рублёў і беларускіх разліковых білетаў на новы від грошай — бульбу. Мэтазгодным лічыць тэрміновую ўстаноўку курса бульбы ў адносінах да інашэзямных валют і ачыненых каштоўных папер. Усе разлікі на тэрыторыі Рэспублікі вёсці толькі бульбай, зарплату па прадпрыемствах, у арганізацыях і ўстановах выдаваць ёй жа.

5. Міністэрству абароны РБ

ва ўмовах умяшчэння абароназдольнасці Беларусі тэрмінова распрацаваць і прыступіць да вырабы ўзбраенняў на аснове бульбы: бульбамет, бульбяны пісталет, бульбяны ракета «поле-ваветра», бульбяны міна і г. д. Прадугледзець размяшчэнне клубняў бульбы замест зорачак на пажарна-афіцэрскага саставу.

6. Нацыянальнаму Алімпійскаму камітэту РБ тэрмінова пачаць падрыхтоўку зборных каманд Беларусі па новых відах спорту: хакей з бульбай, кіданне клубняў і скаккі цераз бульбяныя, а таксама змяшчэнне джэкбоў атлетскай падашчы ў клубні з бульбай.

7. Міністэрству аховы здароўя РБ вёсці лачэнне хворых толькі прыпраматам з бульбы, нягледзячы на дыягназ і стан хворых. Усе атэтычныя рэцэпты прывісваць толькі на аснове клубняў бульбы. Выкарыстоўваць бульбу ў якасці процізапаленага сродку.

8. Усе пункты грамадскага харчавання перавесці выключна на бульбу, прычым у меню рэстаранаў першых, другіх, трэціх блоў і дэсертаў з бульбы павінна быць не менш як 30 назваў, у кафе і сталовах — не менш як 15 назваў. Шы-

рэй папулярныяваць спіртныя напіткі з бульбы.

9. Вучоным Акадэміі навук РБ пачаць даследныя работы па выяўленню новых радэяцыйна-мароза- і сонечна-устойлівых атэтычных бульбы з тым, каб атрымліваць яе ўраджай 3—4 разы на год.

10. Міністэрству ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусі забяспечыць прамісловую мабілізацыю насельніцтва на ўборку ўраджай бульбы з палёў саўгасаў і калгасаў, а таксама прысудзіцьных удзельнікаў грамадзян. Да тых, хто адмаўляецца вырашчыць або ўбраць бульбу, прымаць самыя жорсткія меры, для чаго ўнесці адпаведныя змены ў Працоўны, Адміністрацыйны і Крымінальны кодэксы РБ.

11. Камітэту Дзяржаўнай Бяспекі РБ вёсці непрымірумую барацьбу з агентамі сусветнага імперыялізму — каларызаванымі жукамі, анішчачы іх права на палых без суда і следства.

12. З дня апублікавання гэтай пастановы зацвердзіць назву нашай рэспублікі ў наступным выглядзе: Рэспубліка Бульбарусь (РБ). Адказны за распушчэнне пастановы Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў РБ у беларускім друку

Станіслаў СУЛКОЎСКІ.

Фразы

♦ Формулу «грошы — тавар — грошы» спрадзілі да немыгчымасці: «грошы, грошы, грошы».

♦ Сацыяльны паходжанне: са слуг народа.

♦ У тым, што мы гаворым адно, а робім другое, ёсць сваё логіка.

♦ Некаторыя законы не маюць не толькі зваротнай сілы, але і прамой.

♦ Каб не столькі памылака, можна б было падумаць, што мы нічога не рабілі.

♦ Дума пра тое, што недзе жыць так, як яны і не сіла, часта бывае прычынай бяссонніцы.

Мікола ЯВЯЦКІ.

«Пытальнік-2»

Як вядома, у «Звяздзе» ёсць рубрыка «Пытальнік», дзе даюцца адказы на шматлікія пытанні чытачоў. «А чым мы горшы?» — спытаў самі ў сябе складальнік «Смехотерапіі» і вырашыў адраснаць на ё старонках альтэрнатыўны рубрыку пад назвай «Пытальнік-2».

ЦІКАВІЦА ГАННА КАРЭНІНА Ці можна трапіць пад цяжкі на беларускай чыгунцы? Аня КАРЭНІНА. Г. Гродна.

Шчыра кажучы, значна лягчэй трапіць пад цяжкі, чым на чыгунку.

ТАЙНА БУДЗЕ ЗАХОЎВАЦА Яны выдумалі, ці ўдасца захаванне ў тайне ўмовы і тэрміны грашовай рэформы на Беларусі? М. ТАЛЕРАЎ. Г. Гомель.

Напэўна ўдасца, калі ты, хто будзе адказваць за гэту справу, за некалькі дзён да рэформы зачырыць сваіх жонкаў у ванна-макі і не будзеш іх адтуль вышчэпваць.

НАГАДВАЕМ ФОРМУЛУ У школе па хіміі меў «двойку», таму нагадайце, калі ласка, хімічныя формулы вады і гарэлкі. Д. МЕНДЗЯЛЕЎСКІ.

